

УДК 378.1, 615.1

ВИКЛАДАННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ПОЛОЖЕНЬ ТЕОРІЇ ПОКОЛІНЬ

*Якущенко В.А., *Нартов П.В., Бур'ян К.О., Губченко Т.Д., Файзулін О.В.*

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

*Харківська медична академія післядипломної освіти

Вступ. В статті викладені можливості оптимізації викладання в Україні прикладних наук, зокрема фармацевтичної технології, для інтернів та слухачів курсів підвищення кваліфікації в світі надбань теорії поколінь. Урахування особливостей різних вікових поколінь під час викладання може суттєво зблизити та надати можливість порозумітися двом сторонам освітнього процесу, призвести до суттєвої оптимізації навчання та посприяти підвищенню рівня підготовки інтернів та слухачів в системі післядипломної освіти. Опанування та застосування теорії поколінь важливо при підготовці навчально-методичного матеріалу до занять і, в першу чергу, для дистанційної форми навчання, коли матеріал має зацікавити слухача або інтерна і має бути максимально адаптованим до самостійного засвоєння.

Мета досліджень. Проаналізувати сутність теорії поколінь, визначити особливості викладання фармацевтичної технології в системі післядипломної підготовки спеціалістів фармації, провести кореляцію між ефективністю навчання та урахуванням положень теорії поколінь при розробці навчально-методичного матеріалу до занять.

Методи досліджень. Було використано бібліографічні та аналітичні методи.

Основні результати. Сучасна вища освіта знаходить у кризисному стані, всі викладачі відмічають, що сучасне молоде покоління істотно відрізняється від попередніх, навіть тих, хто навчався всього десять-дванадцять років тому. Таке враження, що викладачі та молодь розмовляють різними мовами, студентам та інтернам зовсім не цікаві лекції та заняття, здається, що вони взагалі не мають бажання навчатися, у них зовсім інше уявлення про успіх, інші критерії щастя тощо. Ми не розуміємо їх, будуємо навчальний процес виходячи з нашого уявлення навколишнього світу і все більше втрачаємо з ними зв'язок, як наслідок, ми критикуємо слухачів, вважаємо нездарями, а вони саботують навчальний процес або виконують завдання формально. Все це, в решті решт, суттєво знижує якість навчання. Щоб зрозуміти, чому це відбувається, необхідно вивчити, зрозуміти молодь.

Окремі факти та події в молодіжній субкультурі, поведінка окремих індивідуумів та загальні тенденції змін серед різних вікових груп населення призвели до формування так званої теорії поколінь, яку в 1991 році висунули американські вчені Нейл Хоув та Вільям Штраус. В основі теорії є положення, що історія розвитку суспільства циклічна й відбувається знову кожні 80-90 років. В цей період відзначається підйом, пробудження, спад та криза, кожному етапу відповідає покоління (орієнтовно кожні 20 років). Це група людей, яка

сформувалась при однакових соціальних, кліматичних та природних умовах, тому для них притаманні подібні погляди, цінності, поведінка реакція на події тощо. Тобто кожні 20 років формується та вступає в життя нове покоління зі своїм сприйняттям світу. Виходячи з базових положень теорії поколінь зараз в світі одночасно проживає шість поколінь:

- ✓ покоління переможців (народились в 1901-1922 р.р.) – формувалось воно в період хвилі революцій, визволення колоній від метрополії, емансипації, підйому національного руху, прориву в основах соціального устрою, а саме рівності прав жінок та національних меншостей, набуття права голосу тощо. Цінності цього покоління: працьовитість, віра в особисті можливості та світле майбутнє, відповідальність, відданість ідеології, категоричність суджень;
- ✓ мовчазне покоління (1923-1942 р.р.) – народжено під час світової кризи «великої депресії», тоталітарних режимів в більшості країн світу, другої світової війни, сирітства, голоду, прориву в науці (відкриття антибіотиків, величезні досягнення в хірургії, створення атомної бомби тощо). У цього покоління сформувалися свої цінності: відданість, чітке дотримання правил, законів терпіння, вшанування статусу та посадовців;
- ✓ покоління бумерів або бембі-бумерів (1943-1963 р.р.) – виникло в період світового розквіту, буму народжуваності після світової війни, коли країни відбудовувались й формувались демократичні держави із значними соціальними програмами підтримки населення. Вони оптимісти, прагнуть до особистого кар'єрного росту, цінують знання, приznak успіху для них – їх фінансовий стан як підтвердження професійного росту та статусу;
- ✓ покоління X (1963-1983 р.р.) – зростало в умовах холодної війни, це діти «з ключем на шиї», вони звикли розраховувати лише на себе. Вони є самостійними людьми, самі всього досягають, сподіваються на свої знання та досвід, до знань та матеріальних цінностей відносяться як до засобу досягнення незалежності, безпеки та реалізації своїх мрій;
- ✓ покоління Y (1983-2003 р.р.) – формувалось в часи, коли старий світоустрій змінюється, в СРСР – перебудова, військові конфлікти навіть в старій Європі, теракти. Головне, що це є покоління мережі, воно розвивалось одночасно з розквітом цифрових технологій, тому мобільні телефони та мережа Інтернет для них є повсякденним життям. На відміну від попередніх поколінь це є індивідуалісти, вони більше прагнуть до розвитку по горизонталі, маючи значний рівень технограмотності, прагнуть отримати знання в різних сферах, вищу освіту сприймають як обов'язкову умову успіху, але хочуть здобувати практичний досвід ще під час навчання; миттєво перевіряють інформацію, їм притаманні повага до особистості, вони орієнтовані на швидкий результат, вміють підкорятися, але потребують швидку нагороду;
- ✓ покоління Z (2003-2023 р.р.) – це діти Y покоління й те, що для їх батьків було технологіями майбутнього, для них є звичайний світом, вони виростили з «гаджетами» у руках в умовах глобалізації та постмодернізму. Весь світ, вся світова інформація для них доступна, вони не мають беззаперечних

авторитетів та кумирів, одразу перевіряють та аналізують інформацію через світову Мережу; цінують родину та дружбу, їх вважають майбутніми родинними кар'єристами. Це є діти Інтернету та інших сучасних технологій, вони мають кліпове мислення, можуть виконувати одночасно декілька справ, мають тривалість уваги 8 секунд, не можуть довго виконувати одну роботу, звиклі працювати з невеликими текстами у вигляді квінтесенції матеріалу, інформацію сприймають через ключові фрази. Це покоління економічно грамотне, вони мають на все свою думку, більш довіряють блогерам, ніж офіційним кумирам, не вміють займатися тим, що не подобається, але прагматичні та дивляться у майбутнє.

Таким чином, ми бачимо, що покоління викладачів (це перші чотири групи) та інтерні (покоління Y та Z) істотно відрізняються друг від друга за цінностями, які вони сповідують, за технічною підготовкою, за поняттями про щастя та успіх, за відношенням до навчання тощо. Іншими словами, ми живемо в паралельних світах, й доки ми не порозуміємося, не прийнемо особливості сучасної молоді та не адаптуємо до них освітній процес, то не зможемо ефективно навчати представників покоління Y та Z.

В свою чергу, викладання фармацевтичної технології для інтернів має свої вимоги та особливості:

- під час навчання необхідно сформувати компетенції та навички, необхідні для виконання завдань вищого рівня: аналізу, організації тощо;
- контент має бути аутентичним та сучасним, його щорічно необхідно оновлювати, інакше навчання в системі післядипломної підготовки втрачає сенс;
- під час занять необхідно крім теоретичного матеріалу засвоювати практичні навички, що створює додаткові складності при організації навчального процесу;
- при використанні матеріалів з Інтернету виникають питання коректності застосування чужого контенту, відеофільмів, або взагалі це – платна послуга, та створення викладачем контенту в умовах розповсюдження цифрових технологій потребує патентного захисту.

Якщо корелювати характеристичні показники поколінь наших інтернів із особливостями викладання фармацевтичної технології в системі післядипломної освіти, то зрозуміло, що концепція викладання має змінюватися наступним чином:

- теоретичний матеріал для вивчення має бути конкретним, добре систематизованим, повинен містити чітку інформацію із наголосом на ключові фрази;
- загальний обсяг основного матеріалу має бути не більше 5 сторінок, сучасні молоді люди звиклі до стислої інформації Інтернету;
- контент треба будувати за принципом квесту, тобто викладати матеріал так, щоб виникало бажання для подальшого вивчення матеріалу або для самостійного розширення знань в цій галузі;

- використання наочного навчального матеріалу у вигляді відеофільмів навіть кліпів, що, доречі, гарно вирішує питання формування практичних навичок під час он-лайн навчання;
- заняття мають бути інтерактивними з частою зміною видів занять, оскільки інтерні швидко втрачають цікавість від тривалої та монотонної роботи;
- потрібно максимально інтенсивно впроваджувати у навчальний процес сучасні інформаційні технології: застосовувати завдання з використанням інформаційних баз в Інтернеті, формувати он-лайн групи й працювати з ними, впроваджувати дистанційні форми навчання тощо.

Таким чином, маємо визначити, що врахування ціннісних та характерологічних особливостей різних поколінь дає нам можливість зрозуміти друг друга, та активно застосовувати це в навчальному процесі. У підсумку це призведе до створення нової парадигми навчального процесу, оскільки сучасна форма викладання безнадійно відстала. Новітні цифрові технології змінили світ, сформувався нове покоління й освіта, щоб бути ефективною, конкурентоспроможною та якісною, має змінюватися та йти попереду прогресу. Так само це стосується і викладання фармацевтичної технології у післядипломній підготовці інтернів.

Висновки.

1. Викладачі та інтерні відносяться до різних поколінь, з різними цінностями та поглядами, необхідно прийняти це та застосовувати в організації навчального процесу та створення навчально-методичної бази;
2. Особливості викладання фармацевтичної технології з урахуванням теорії поколінь потребують перебудови навчального процесу з інтенсивним впровадженням сучасних цифрових технологій;
3. Сучасний навчальний процес, зокрема і викладання фармацевтичної технології, повинні істотно осучаснюватись, приймати форми адаптовані до вимог покоління Y та Z.

Список літератури

1. Neil Howe, William Strauss. Millennials rising: the next great generation. Vintage Books, 2000. Режим доступу : <http://books.google.ru/books?id=vmNkJ9oYc2IC>
2. Батечко Н. Г. Сучасний стан розвитку кадрового потенціалу вищої школи України // Педагогічний процес: теорія і практика : зб. наук. пр. Вип. 2. – Київ: Едельвейс, 2013. – С. 5-19.
3. Шамис Е. Кто наш клиент? Теория поколений и НКО / Международная школа социального менеджмента и гражданских инициатив. г. Москва, 12-25 июля 2014 г. – С. 162-165. Режим доступа : <http://rugenerations.su/> /2009/04/30
4. Шевченко Д. А. Теория поколений в маркетинге: «беми-бумерс», X, Y и Z . Режим доступа : <http://shevm.blogspot.com/2011/02/y-z.html>